

Kredo

Februari 2008

Kerkblad van de Remonstrantse en Doopsgezinde gemeenten in Den Haag en omstreken

Vis en kruis

Het kruis wordt gezien als het symbool van het christendom.

Ik heb me nooit echt op mijn gemak gevoeld met dit symbool, want het roept een gewelddadigheid op die niet overeenkomt met mijn idee van waar Jezus voor stond. Ik schrok ook toen er in een documentaire over de geschiedenis van het christendom verteld werd dat het kruis de vis verving als symbool voor het christendom nadat keizer Constantinus het had laten tekenen op de schilden van zijn soldaten als verwijzing naar Jezus, wiens macht hem de overwinning zou verschaffen in de oorlog. Tot die tijd was geweldloosheid de norm bij christenen; daarna gingen christenen steeds meer gewoon meedoen aan de oorlogen die nodig werden geacht.

Het kruis wijst op de kruisiging van Jezus van Nazaret, voor christenen e Messias (Christus), de koning die de volken regeert in de gezindheid van God. Je zou denken dat mensen zich niet zouden willen identificeren met een dergelijke afgang van een mens die ze voor de Messias houden. Eerst hadden ze er ook moeite mee, zoals de Bijbel getuigt. Maar na een tijd van bezinning kwamen ze tot het inzicht dat juist deze dood de weg wijst naar een nieuwe relatie met God en mens. We zijn in het christendom nog steeds bezig na te

denken over hoe dit in zijn werk gaat. Een gedachte is dat dit een 'juridische' daad was: de zonden van de mensheid zijn zo groot dat de boete daarvoor door niemand betaald kan worden behalve door God zelf – in de gestalte van zijn Zoon. Een andere gedachte is dat deze kruisiging van Jezus een heilzame werking heeft voor de mensheid door de schok ervan: het onrecht dat mensen elkaar aandoen, meestal gepaard met geweld, kunnen we alleen onder ogen zien als er iets radicaals tegenover staat, zoals de onrechtvaardige veroordeling van een rechtvaardige. In de kruisiging van Jezus zien we hoe we als mensen bezig zijn: de onschuldige wordt opgeofferd voor de macht en de rijkdom die wij begeren.

De dood van Jezus kan echter niet los gezien worden van zijn opstanding en van zijn leven vóór zijn dood. In zijn opstanding zijn de machten van de dood overwonnen. In zijn leven heeft Jezus, door wat hij deed en leerde, laten zien hoe een rechtvaardige in de wereld kan staan. Jezus is voor mij een weg om te gaan.

Zo ben ik al bezig met de veertigdagentijd waar we ons innerlijk voorbereiden op Pasen.

ds. Lydia Penner

Doopsgezinde Gemeente

Paleisstraat 8, 2514 JA Den Haag;
telefoon 070 - 360 57 11
e-mail: doopsgezind.dh@hetnet.nl
website: www.dgdenhaag.nl
Openingstijden van de administratie
di t/m vr van 9.00 tot 12.00 uur
Giro: 137890
ABN-AMRO rek.nr: 51 39 41 185
Giro Commissie Hulpbetoon: 295263

Remonstrantse Gemeente

Laan van Meerdervoort 955
2564 AJ Den Haag;
telefoon 070 - 325 07 79
telefax 070 - 368 56 24
e-mail: remondenhaag@hetnet.nl
website: www.remonstranten.org/den haag
Openingstijden van de administratie
ma t/m vr van 9.00 tot 13.00 uur
Giro: 6397
Fortis bank rek.nr: 82 25 36 994
Giro Diaconale Commissie: 155420

Redactie

Johan Goud, Paul de Kieft, Gertrude Kunze-
Begemann,
Wya Schimmel-Bonder, Catelien Slis-van den Berge
(red.secr.),
Joke Tupan-Kaiser, Berend van der Veen

Typewerk: Margo Venema-van Doorn

Lay-out: Christine Esfahani-Redeker

Kopij kan gestuurd worden naar:

Laan van Meerdervoort 955
2564 AJ Den Haag
e-mail: remondenhaag@hetnet.nl

Sluitingsdatum kopij

maartnummer:

13 februari 2008

Remonstrantse Gemeente	2/5
Doopsgezinde Gemeente	5/10
DoReMini	8/9
DoRe	10/11
Diversen	11/13
Oecumene	13/14
Personalialia/afwezigheid	14
Agenda	14/15
Rondom de zondag	15
Collecten	15
Kerkdiensten	16

Remonstrantse Gemeente

Kerkenraad

Ds. Esveld met emeritaat in september 2008

Ds. R.H. Esveld, predikant van de Haagse gemeente en op het ogenblik ook interim-algemeen secretaris van de Broederschap, heeft aangekondigd dat hij zijn werk, dat hij bleef uitvoeren na zijn officiële pensioendatum, per 1 september 2008 wil beëindigen. Het Dagelijks Bestuur en de kerkenraad hebben zijn verzoek ingewilligd en hem alvast hartelijk bedankt voor alles wat hij voor de kerk heeft gedaan. Voor ds. Esveld is het predikantschap een tweede carrière. Naast zijn werk als commandant bij de brandweer studeerde hij theologie. Zijn eerste standplaats was Wassenaar. In februari 2004 werd hij bevestigd als predikant in Den Haag.

Els Ketelaar

Uytenbogaert

Kredo onder de loep

De kerkenraad, de redactie van Kredo en de voorzitter en penningmeester van de doopsgezinden hadden een lang en constructief gesprek over veranderingen met het blad.

Eén en ander zal in de komende maanden moeten worden uitgewerkt. De uitkomsten zullen in de kerkenraden en de ALV's besproken worden.

Belangrijke onderwerpen waar de raad zich op gaat voorbereiden zijn het kleiner worden door pensionering van het pastoraal team en van bureau en kosterij. Het onderwerp is vanaf 2005 al aan de orde geweest, maar nu moet het handen en voeten krijgen.

Evenmin nieuw waren de discussie over de Uytenbogaertbijdrage, nu voor het komend seizoen, en over de noodzaak nieuwe kerkenraadsleden te zoeken, omdat in de komende twee jaar een aantal leden vertrekt. Besloten werd weer een eindejaarsfolder te maken en te verspreiden, omdat dergelijke 'reclame' toch meer effect lijkt te hebben dan de variant waarvoor dit jaar gekozen werd: de kerstkaart die weggegeven kon worden om anderen te attenderen op de kerstdiensten. Eén van de belangrijkste doelen is en blijft immers het werven van nieuwe leden. Een doel overigens waar ieder voor zich het hele jaar aan kan werken!

Wat betreft de kerstkaart: deze zal het komend jaar alle decemberdiensten bevatten en ook een uitleg geven over de jonge kunstenaar die het ontwerp maakt.

Els Ketelaar

Bijeenkomst verschoven

De boeiende reeks avonden over het thema 'Verlichting en verlossing' zal op een latere datum dan aanvankelijk aangekondigd (nl. 4 februari) worden afgesloten.

Voor die afsluitende avond zal - na de avonden gewijd aan de vrij-katholieken, de hindoes en de moslims - een spreker uit de wereld van het jodendom worden uitgenodigd.

Nader bericht volgt.

Passie en compassie in de muziek (vijfde lezing)

De vijfde bijeenkomst van deze boeiende cursus is op zaterdag 9 februari, 10.30-12.30 uur, in de Remonstrantse kerk.

Thema: 'Gevangenen en vervolgd: *de Johannes-Passion van Johann Sebastian Bach.*'

De cursus wordt gegeven door drs Hans Jacobi, kerkmusicus en musicoloog.

Kosten per ochtend:

€ 5,- (leden en vrienden),

€ 7,- (andere belangstellenden).

Consolatio artis (derde en vierde avond)

Velen hebben ervaren dat literatuur en kunst in zekere zin therapeutisch kunnen werken en een bron van troost kunnen zijn.

We zullen voorbeelden kiezen uit literatuur en beeldende kunst, en gebruik maken van onder andere de boeken van Roger Housden. Hij schreef in deze geest over Rembrandt en over

de poëzie (*How Rembrandt Reveals Your Beautiful, Imperfect Self*, 2005, en *Ten poems to change your life*, 2003). Geleid door dr. Johan Goud.

Data: maandagen 11 en 25 februari, om 20.00 uur in de kerk.

Kosten van de cursus (i.v.m. fotokopieën etc.): € 15,-.

Bijbelkring over de passie

Het verhaal over Jezus' lijden en sterven staat in alle bijbelse evangeliën, maar ook in de Brieven die in het Nieuwe Testament zijn opgenomen, in het centrum. De betekenis die eraan werd

toegekend bouwde voort op lijnen in de joodse profetie (Jesaja 53 bijv.), en werd door kerkelijke theologen verder uitgewerkt. In deze kring in de lijdenstijd zullen we ons richten op de oorspronkelijke verhalen, in de Evangeliën en in de Brieven.

Plaats en tijd: Re-kerk, 20.00 uur. Data:

donderdag 21 februari (drs Rob Esveld, over het Marcus-evangelie), **woensdag 27 februari** (dr Johan Goud, over Paulus en het lijden van Christus), **donderdag 6 maart** (drs Reinhold Philipp, over het Johannes-evangelie).

Tien jaar Zenmeditatie

Al tien jaar geeft ds. G.Ch.

Duinker op dinsdagochtenden Zenmeditatie voor een groep van ruim vijftien deelnemers.

De meditatie is geïntegreerd in de christelijke spiritualiteit en helpt het geloof te verdiepen.

Ds. Duinker geeft aan het begin van de sessie altijd een korte inleiding. Aan het eind wordt door degenen die dat willen, nog even nagepraat met een kopje thee of koffie. Dan wordt duidelijk hoe rustgevend en verrijkend meditatie is.

In het jubileumjaar zijn er meer deelnemers dan tevoren. Dit geeft aan dat er behoefte bestaat aan deze meditatie en dat de manier waarop ds. Duinker de ochtenden vorm geeft, aanslaat bij velen.

Els Ketelaar

Diaconie

Dinsdagmiddag inloop 12 februari, 14.00 uur

Het Nationale Toneel in de nieuwe behuizing.

Voordracht door Evert de Jager, algemeen directeur van het Nationale Toneel te Den Haag.

Op 24 januari jl. hebben Prins Constantijn en Prinses Laurentien het Nationale Toneel Gebouw officieel geopend. Dit nieuwe gebouw, ontworpen door Atelier PRO (de voortzetting van bureau Sjoerd Schamhart) ligt achter de Koninklijke Schouwburg. Aan de hand van beelden zullen wij dit gebouw bezoeken. In het gebouw zijn 3 nieuwe zalen, een foyer en alle kantoren ondergebracht. Het Nationale Toneel is de voortzetting van de Haagsche Comedie. Het heeft Den Haag als thuisbasis en is qua publieksbereik het grootste gezelschap in ons land met zo'n 100.000 bezoekers per jaar. Het Nationale

Toneel heeft een solide basis ensemble-auteurs met onder andere Stefan de Walle en Ariane Schluter en beschikt ieder seizoen over een groot aantal topacteurs (en regisseurs) als Gijs Scholten van Aschat en Anne-Wil Blankers.

Evert de Jager zal zijn beleid toelichten en een tipje van de sluier oplichten van seizoen 2008-2009.

Ook zal hij ons informeren over de zojuist opgerichte StadstheaterUnie Den Haag.

Dit is een samenwerkingsverband tussen het Nationale Toneel,

Toneelgroep De Appel, Theater aan het Spui en Stella Den Haag.

Vast en zeker een boeiende bijeenkomst.

Frédérique Spijker

Pim Romeijn

Jeugd en Jongeren

Jeugd en Jongeren

Het feest van de drie koningen stond centraal deze keer in de Kinderkring.

Bij de jongsten werd een verhaal verteld over een vierde koning. Eentje die zich schaamde omdat hij geen mooi cadeau had voor die pasgeboren baby die ooit zelf koning zou worden. Dus toen ze aankwamen bij het eenvoudige huisje waar de ster boven bleef stil staan ging hij niet mee naar binnen. Hij ging water halen voor de kamelen met zijn oude emmer. Ineens zag hij hoe prachtig het licht van de ster werd weerspiegeld in het water. Hij nam de emmer mee naar binnen en er gebeurde een wonder: het licht bleef in het water aanwezig zodat hij de kleine Jezus het licht van de hemel kon geven. "Dat was wel het mooiste cadeau", verzuchtte Eva na het verhaal. Toen was er cake en bleek Anna de

boon in haar cakeje te hebben. Dat betekende dat zij nu de koning was en de baas voor de rest van de kring. Ze maakten prachtige kronen met juwelen er op en koningin Anna bestelde nog een keer cake. Tja....en wat een koningin wenst moet gebeuren nietwaar?

Op 10 februari is er weer kinderkring.

Op zaterdag 9 februari wordt de eerste Jonge Remonstrantendag gehouden met als thema 'Jezus is van ons'. Bedoeld voor remonstranten jonger dan 36 jaar. Johan Goud zal er in discussie gaan met Andries Knevel. Voor kinderopvang wordt gezorgd. Zie voor meer informatie www.jezusisvanons.nl

Wil Piek

Bibliotheek

Bibliotheek Remonstrantica

(alles van en over remonstranten)

Bij het doorbladeren van de catalogus viel me op dat we van Wilfried Hensen geen publicaties hadden uit de periode van meer dan 25 jaar dat hij als pater dominicaan actief was in de katholieke kerk.

Speuren op internet leverde zes titels uit die periode op. We hebben ze alle zes onmiddellijk aangeschaft. Het betreft *Kruisdragers: woorden van troost en bemoediging voor hen die lijden* (1955), *Dominicaans leven in de wereld* (1956), *Die gij liefhebt is ziek* (1956) en de bundels *Kruisgeheim* (1958), *Chrisma des heils* (1962), *Kerk en Universiteit* (1965), waarin artikelen van hem zijn opgenomen. Uit deze publicaties komt "zijn mystiek getinte katholieke verleden", zoals Riens Kassens dat uitdrukte in adRem, al duidelijk naar voren. Na een geloofscrisis ging hij in 1966 over naar de Remonstrantse Broederschap. In zijn artikel

'De breuk met de orthodoxie' in G.Th. Koek ed., *Crisis van het ambt: visies en verwachtingen van uitgetreden priesters* (1967) legt hij hierover verantwoording af.

Volgende maand zullen we de vitrine weer verversen met recent aangeschafte publicaties uit de negentiende eeuw.

Verder melden we nog de volgende aanwinsten:

-A.A.I.M. Mikkers ed., *Preek der preken: online eigentijdse overdenkingen en meditaties van remonstrantse predikanten* (2007) door het Convent aangeboden aan Mijnke Bosman bij haar afscheid als Algemeen Secretaris van de Remonstrantse Broederschap.

-J.F. Goud, *Emmanuel Levinas und Karl Barth: ein religionsphilosophischer und ethischer Vergleich* (1992) vertaling van zijn proefschrift door K. Gellinek.

-S. Vuyk, *Aan de oevers van de Rijn: drie brieven aan mijn kleinkinderen* (2007) een autobiografie.

-G.H. van Senden e.a., *Herdenking 25-jarig bestaan der Vereeniging Woodbrookers in Holland* (1933) met artikelen van F. Kleijn en G.J. Sirks.

-H.J. Siebrand e.a., *A Spinoza bibliography 1971-1983* (1984).

De bibliotheekcommissie

Broederschap

God bespot?

Een debat in Leiden

Spot en blasfemie zijn weer 'hot items'.

De vraag is: mag je spotten met andermans God en hoe moeten gelovigen zelf met spot omgaan? Over deze vragen zullen op vrijdag 1 februari (16.00-18.00 u) de theologen Johan Goud en Jan Hoek in de Lockhorstkerk te Leiden met elkaar discussiëren.

Zie Kredo januari pag. 5.

Arminius organiseert: Jonge Remonstrantendag 'Jezus is van ons'.

Met: Marthe de Vries, Johan Goud, Andries Knevel en Christa Anbeek

Datum: zaterdag 9 februari.

Tijd: 10.00 - 15.30 uur.

Plaats: Remonstrantse kerk.

Bussum, Koningslaan 2.

Opgave: www.jezusisvanons.nl

ADREMdebat

Kerk en Staat, de plaats van religie in de moderne samenleving.

Het thema voor het AdRemdebat is dit jaar de scheiding tussen kerk en staat: met twee christelijke partijen in de regering en uitgebreide kamerdebatten over de rol van de Islam in Nederland een actueel thema.

Prof.dr.mr. Kees Schuyt zal hierover komen spreken en daarna het debat aangaan met het publiek. Schuyt was hoogleraar Empirische Sociologie in Leiden en Amsterdam, alsmede lid van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. Sinds 1 januari 2005 is hij lid van de Raad van State.

Datum: **vrijdag 15 februari.**

Tijd: vanaf 16.00 uur, drankje na.

Plaats: Remonstrantse Kerk Delft, Oude Delft 102.

Opgave: Landelijk Bureau.

Tel. 030-2316970. info@remonstranten.org

Beraadslag 8 maart

Toekomst van de kerk - Kerk van de toekomst

Het landelijk Remonstrants jaarprogramma 2007-2008 is gewijd aan een thema dat niemand, die de kerk een warm hart toedraagt, onberoerd zal laten. De kerken in Nederland – ook de Remonstrantse Broederschap – gaan al jaren achteruit in ledental. Dat roept vr5agen op:

*Hebben kerken en in het bijzonder de remonstranten toekomst?

*Hoe zou een gemeente van de toekomst er uit moeten zien?

*Zijn er veranderingen nodig met het oog op de velen die zoeken naar zin?

De kerk van de toekomst staat niet los van de toekomst van de samenleving.

Aan de orde komt o.a. de invloed van de nieuwe communicatiemiddelen.

Hoe kan de kerk op de ontwikkelingen inspelen?

Visie

Deze beraadslag is uitdrukkelijk bedoeld om visie te ontwikkelen op de toekomst van de remonstranten. Wat is nodig om als vrijzinnig christelijke kerk relevant en van betekenis te kunnen zijn? Is de naam 'Remonstrantse Broederschap' nog geschikt of zouden we het woordje 'broederschap' moeten inruilen voor iets anders; wat is onze boodschap en hoe kunnen we die zo helder mogelijk formuleren? Het zijn actuele vragen van kerk en samenleving die dit jaar de aandacht vragen. Uw aanwezigheid is van belang, het gaat om de toekomst van uw geloofsgemeenschap.

Programma

De hoofdspreker 's ochtends is prof. dr. Th. M. van Leeuwen.

Het programma biedt negen workshops.

Datum: 8 maart 2008.

Tijd: 10.30 – 16.00 uur.

Plaats: Wellant College, Bergenboulevard 11 en het Cultuur- en ontmoetingscentrum De Kamers, Wezeperberg 8 in de wijk Vathorst, Amersfoort.

Aanmelden kan telefonisch bij het landelijk bureau (030 2316970), via de website www.kerkvandetoekomst.nl of per e-mail (info@remonstranten.org)

Als u bij opgave uw e-mailadres geeft, ontvangt u de allerlaatste berichten over de beraadslag ook per e-mail.

Doopsgezinde Gemeente

Kerkenraad

Nieuw kerkenraadslid stelt zich voor

Mijn naam is

Elze Jongsma

Kort geleden heb ik mijn belijdenis nog eens doorgelezen, die ik bijna twintig jaar geleden heb geschreven.

Daarin noemde ik de gemeente als plek waar men wederzijds een beroep op elkaar kan doen zonder zich te hoeven excuseren, omdat openstaan voor de ander in woord en in houding een belangrijke vorm van naastenliefde is.

Met name sinds de ziekte en dood van mijn man Harm heb ik deze vorm van naastenliefde ervaren. De steun van de gemeente is van

groot belang geweest voor mij. Toen mij werd gevraagd lid te worden van de kerkenraad, zei één van mijn kinderen spontaan: "nou mam, dan kun je nu iets terug doen".

In 1979 kwamen wij in Voorburg wonen en in dezelfde week stond Helga Kunze met een fietsmand vol bloemen bij ons op de stoep om ons welkom te heten.

Zo voelt een mens zich gauw thuis in een gemeenschap.

We hoorden bij de 'Paleisstraat', maar we waren altijd bang dat we de jongsten zouden blijven. Met groot genoegen kan ik nu vaststellen dat ik bij de ouderen hoor.

Ik hoop de komende jaren voor iedereen als kerkenraadslid - maar ook gewoon als mijzelf - een aanspreekpunt te zijn.

Voor het gemak zet ik dan ook hierbij mijn telefoonnummer en e-mailadres: 070-3867450; elzejongsma@xs4all.nl

Uit de doopsgezinde kerkenraad

Op donderdag 20 december kwam de doopsgezinde kerkenraad in een kleine bezetting bij elkaar voor het bespreken van vooral wat praktische zaken, zoals de komende kerstdiensten, en de voorbereiding van de gemeenteavonden in 2008: de avond over geloof en politiek (als u dit leest is die alweer voorbij), en de lezing van Cees den Heijer op 13 februari.

Voor maart proberen we een avond over de Koran te organiseren.

Ten slotte wordt nu echt gestart met het aanleggen van een handboek voor allerlei praktische zaken rond het gemeentewerk: adressen, draaiboeken, preekrooster,

handleidingen, zodat altijd terug te vinden is 'hoe het ook al weer moet'.

Menno Meihuizen

Van de predikant

Kring Delft

een verrijkende ervaring

Sinds de zomer ben ik actief als predikant werkzaam bij de Kring Delft.

Ik heb alle leden en belangstellenden van de kring bezocht die bij de Doopsgezinde Gemeente Den Haag zijn ingeschreven (behalve een paar die onder de pastorale hoede blijven van ds. Bijlsma), en sinds oktober is er een Bijbelkring in Abtswoude waar wij samen over ons geloof aan de hand van het Bijbelboek Jesaja spreken. Ik woonde voor het eerst een Adventsavond van de Kring bij. Ik kan niet anders zeggen dan dat ik zeer onder de indruk ben van hoe de 'Delftse' mensen bezig zijn met geloof en met elkaar. De Kring Delft is voor mij dus een nieuwe bron van inspiratie!

Mij viel bij de bezoeken op dat mensen zeer open praten over hun leven en hun geloofsweg. Zo heb ik enig inzicht kunnen krijgen in wat ik voor mensen zou kunnen betekenen. Ik kon de bezoeken efficiënt organiseren omdat Esther Bijlsma een routebeschrijving had gemaakt voor alle adressen en Wolter Zigterman een ledenlijst had gestuurd met relevante gegevens inclusief telefoonnummers en e-mail adressen. Op de Bijbelkring kan ik volop genieten van het enthousiasme en de inbreng van deelnemers. Ze gaan diep in op de Bijbelteksten en daar houd ik van. We kunnen rustig 'werken' aan de grote tafel in de bestuurskamer van Abtswoude - een ideale plek daarvoor.

De Adventsviering die volgde op de ledenvergadering op 11 december was voor mij een rustpunt in de drukte van mijn werk. Ik hoefde niets voor te bereiden, want een aantal commissieleden zorgde niet alleen voor versiering en koffie, thee en lekkers erbij maar ook voor de inhoud. Samen met Sjoukje Wethmar op de fluit leidde Pauline Mallee ons in het zingen van nieuwe en oude liederen. Zij sprak gebeden uit in de vorm van vier gedichten van verschillende hedendaagse schrijvers. Verder werden we geïnspireerd door een meditatie uit het boek 'De mens in het kind' van Sytze de Vries

Lydia Penner

Gemeenteactiviteiten

Gemeenteavond

met prof. Cees den Heijer

Op woensdag 13 februari komt de theoloog en oud-hoogleraar aan het Doopsgezind Seminarie prof. Cees den Heijer in de Doopsgezinde kerk een lezing houden. Uitgangspunt voor zijn inleiding is zijn laatste boek: *De bijbel – een boek van verandering*.

De wereld verandert.

Mensen veranderen. Dat is altijd zo geweest en het zal altijd zo blijven. In een veranderende wereld veranderen ook geloofsvoorstellingen van mensen. Dat gebeurt in onze tijd, maar het gebeurde ook in de eeuwen waarin de bijbel ontstond. Daarom is de bijbel een veelkleurig boek. Een boek van mensen die in hun tijd op zoek gingen naar antwoorden op levensvragen. De avond begint om 20.00 uur.

Menno Meihuizen

Oriëntatiecursus

Op woensdag 27 februari begint een nieuwe serie van de oriëntatiecursus.

De cursus bestaat uit vier avonden, waarop wordt besproken de geschiedenis, wat doopsgezinden geloven, kenmerken en rituelen en vragen van de deelnemers. De opzet is dezelfde als de cursus die in januari afgerond is. De cursus is bedoeld voor iedereen die meer inzicht wil krijgen in wie de doopsgezinden zijn en hoe de Doopsgezinde Gemeente Den Haag reilt en zeilt. Bezoekers, nieuwkomers en leden en belangstellenden van de gemeente zijn welkom.

ds. Lydia Penner

Kring Delft

Diensten in Delft

17 febr. huisdienst o.l.v. ds. J. Postma bij Pauline Mallee, Acacialaan 16, Pijnacker, tel. 3694783.

Voor degenen die in Delft naar de kerk willen, vermeld ik ook de VH diensten in Abtswoude:
10 febr. ds. P. Wilbrink
24 febr. ds. B. Eerland-v.Vliet

In de Rem. kerk wordt op 17 febr. een Poortdienst gehouden met medewerking van

het kunstenaarscollectief Artists4Freedom,
10.30 uur.

Kringen in Delft

11 febr. Theophilos, 10.00 uur Rem. kerk
15 febr. Kleine Club, 20.30 uur bij Fiebep Oort,
Dreeslaan 20 Pijnacker, tel. 3694939
25 febr. Theophilos, 10.00 uur Rem. kerk

Mededelingen

In februari wordt er geen Bijbelkring
gehouden, want in dezelfde week, op 13
februari, is er een lezing door prof. Cees den
Heyer in de Paleisstraat.

Jeugd en Jongeren

Kinderdienst 10 februari

**Zondag 10 februari is er programma voor
kinderen van baby t/m 12 jaar.**

Het thema, 'We moeten samen door', wordt
besproken aan de hand van de figuren van de
tv serie 'Sesamstraat' en het bijbelverhaal dat
over Jozef en zijn veelkleurige mantel gaat
(Genesis 37). Jozef is de lievelingszoon van zijn
vader. Tot grote ergernis van zijn broers
pronkt hij met de dromen die hij heeft,
waaruit blijkt dat hij de baas zal zijn over hen.
De peuters en kleuters horen over een Tweede
Prinses die er alles voor over had om Eerste
Prinses te zijn. Haar ouders bedenken een
manier waarbij de beide zusters de Eerste
kunnen zijn.

ds. Lydia Penner

Boekerij

De Boekerij

'Alles heeft zijn tijd'

Prediker 3.

**"Het gedrukte boek is op z'n
retour", aldus Hofland in het Cultureel
Supplement NRC Handelsblad vrijdag 4
januari 2008.**

**De Boekerij werd zondag 3 februari 1991 in
de leeskamer feestelijk geopend. Nu, 17
jaar later, is digitalisering van bibliotheken
menigmaal een onderwerp in krant en
tijdschrift.**

In DoReMini schrijft Martin

**Klijnsma over 'internet of boeken'. Een
kentering, die aanleiding is voor een kort
overzicht over ontstaan en geschiedenis
van de boekerij, dat ter lezing ligt naast
'Geschiedenis van de Doopsgezinde
Gemeente**

**'s-Gravenhage' van G. ten Cate met een
hoofdstuk over 'de
bibliotheken' (in de 19^e en 20^e eeuw).**

**Thans geldt een opnamestop voor boeken,
uitgezonderd belangwekkende
mennonitica. Het huidige bestand is
verdeeld over 4 kasten (2 beneden, 2
boven).**

Over 'hoe nu verder' is beraad gaande.

Anneke Breevaart

**Kamerbreed Klassiek belicht de liedkunst van
Joseph Haydn.**

De liedkunst van de z.g. 'Weense Klassieken' –
Haydn, Mozart en Beethoven – staat deze
maanden centraal bij de Stichting Kamerbreed
Klassiek, podium voor jonge musici. Na het
eerste, aan Mozart gewijde, concert staat op 5

maart a.s. Joseph Haydn centraal tijdens het tweede concert van deze miniserie. Het concert valt ditmaal op de eerste woensdagavond in maart: daarom wil onze Stichting u nú al attent maken op dit interessante gebeuren, waarin twee jonge vocalisten een onbekende kant van Haydn zullen belichten. Als vocaal componist kent men hem vooral van zijn grote oratoria 'Die Schöpfung' en 'Die Jahreszeiten' en zijn miscomposities. Maar de ruim zestigjarige Haydn schreef tijdens zijn verblijf in Engeland ook fraaie liederen, geïnspireerd door de dichteres Anne Hunter, terwijl zijn eerdere liederen de basis legden voor de Weense liedkunst (Schubert!)

Het programma van 5 maart a.s. in de Doopsgezinde kerk aan de Paleisstraat in Den Haag wordt gepresenteerd door de sopraan Griet de Geyter en de tenor Steven van Gils, terwijl pianiste Rixt van de Kooij zoals gebruikelijk de begeleidingen verzorgt, ook ditmaal op een historische forte-piano. Het concert begint om 20.15 uur. Losse kaarten zijn op de concertavond aan de kassa verkrijgbaar en kosten € 10,-, studenten betalen € 6,-. Tot ziens op 5 maart bij de Stichting Kamerbreed Klassiek!

Peter Visser

DoRe

Commissie Mondiaal Samenleven

Waarom in Kredo een artikel over het milieu?

De laatste tijd is er enorm veel aandacht voor het milieu, ook op de algemene ledenvergadering in mei 2007 in de Re-kerk, zo bleek uit een vraag van mw. Van Beuningen.

Later in een vergadering van de werkgroep Mondiaal Samenleven, waarin zowel de Doopsgezinde als de Remonstrantse kerk vertegenwoordigd zijn, was de mening dat we dit item beter bij deze werkgroep zouden kunnen onderbrengen, omdat het zoveel raakvlakken heeft met de andere onderwerpen van deze werkgroep. De Re-kerkenraad ondersteunt deze visie.

Voorbeelden van raakvlakken met het milieu en de andere werkterreinen van onze werkgroep zijn bijv. de natuurrampen, zoals de afgelopen ramp in Bangladesh. Door klimaatverandering zullen orkanen alleen maar sterker worden en de allerarmsten zullen hier het meest de desastreuze gevolgen van ondervinden: enorme hoeveelheden slachtoffers en de mensen, die het overleven, raken dakloos, verliezen hun bronnen van inkomsten zoals hun dieren en hun gewassen. Of kijk naar de bio-industrie waar naast het dierenleed een mestoverschot ontstaat wat het milieu aantast. De boeren hier produceren zoveel producten dat een groot deel voor zeer weinig geld, mede door de landbouw subsidie, in ontwikkelingslanden verkocht wordt, waardoor de plaatselijke boeren daar, hier niet tegenaan kunnen concurreren en daardoor nauwelijks nog inkomen hebben.

De kerken hebben al heel lang een voorbeeld functie waar het gaat om derdewereldproblemen, vrede en mensenrechten. Zo zouden de kerken ook een belangrijke rol kunnen gaan spelen in de milieuproblematiek. Wij geloven immers dat de aarde ons is toevertrouwd en dat er van ons verwacht wordt dat wij goed voor haar zorgen met alles wat er op leeft. Wat kunnen wij zoal doen om de aarde te beschermen?

Deze vraag heb ik gesteld aan een vriendin van mij én van de Remonstrante kerk en die vertelde mij hoe zij op een heel simpele manier haar steentje bijdraagt aan milieubescherming.

“Hoe de aandacht voor het milieu bij mij begon weet ik niet meer precies, maar mijn eerste ‘actie’ was, om samen met een vriend, toen ik in opleiding was voor psychiatrisch verpleegkundige, de plastic bekertjes die in het opleidingscentrum werden gebruikt te vervangen door mokken. Het werkte!

In die tijd begon ik het enige wasmiddel te gebruiken zonder fosfaten, het nadeel was wel dat het wasgoed voor de was lekkerder rook dan na een wasbeurt. Nu bestaat er gelukkig geen wasmiddel meer met fosfaten en zie: ons oppervlaktewater is de laatste decennia veel schoner geworden.

Langzamerhand ben ik steeds meer dingen gaan doen om het milieu te sparen: afval scheiden, plastic zakken weigeren in winkels en als ik eens veel mensen te eten had kocht ik wel weggoobestek, maar waste dat na afloop af om het nog eens te gebruiken. Als ik spullen niet meer nodig heb, breng ik die naar een kringloop-winkel en laat lampen niet langer branden dan nodig is. De laatste jaren zijn in mijn huis spaarlampen gekomen, daar waar kan, ik heb ecostrroom, koop verantwoord hout, heb een sticker met nee voor ongeadresseerde post, eet veel biologische producten, gebruik ecoproducten voor in de tuin, met klussen gebruik ik verf op waterbasis en ik rijd zuinig met m’n auto.

Naast de directe maatregelen die ik neem steun ik o.a. goede doelen die zowel gericht zijn op duurzaamheid maar ook andere zaken die ik belangrijk vind niet uit het oog verliezen, zo zorgt het wereld natuurfonds bijvoorbeeld dat mensen die in Indonesië geld verdienen aan houtkap op een andere

manier aan inkomsten kunnen komen, waar ze zelfs nog beter van kunnen leven.

Al vele jaren spaar ik bij een bank die alleen investeert in bedrijven, organisaties en projecten welke getoetst zijn op milieuvriendelijkheid, mensenrechten en hulp aan de derde wereld, ook steun ik een politieke partij die opkomt voor al deze belangrijke zaken.”

Dan sluit ik af met de hoop dat u met deze voorbeelden op goede ideeën gebracht zult zijn.

Patty Tamboer

Vespers in de Veertigdagentijd

De veertigdagen voor Pasen is van oudsher een periode, waarin men zich voorbereidde op de martelgang en de herrijzenis van onze Heer.

Een tijd van bezinning en soberheid. Door zich te onthouden van aardse genoegens kwam men tot inkeer en verdiepte men de bewustwording van het eigen geloof in Christus. Deze traditie wordt binnen de Doopsgezinde en de Remonstrantse gemeente door de Vespers in de Veertigdagentijd voortgezet. Wij komen woensdagavond in één van onze kerken bij elkaar en delen samen een maaltijd van water en brood. De viering staat in het teken van het lijden van Jezus en van de noden in onze wereld. Wij nodigen u uit om aan deze bijeenkomsten deel te nemen en met ons u te bezinnen op de komst van het Koninkrijk Gods, dat vaak zo ver verwijderd lijkt. De Vespers worden gehouden op de woensdagen 20 februari en 5 maart in de Remonstrantse kerk en op 27 februari en 12 maart in de Doopsgezinde kerk. Aanvang 18.30 uur.

Amnesty International

**Schrijven voor
gevangenen en
met de dood
bedreigde mensen.**

**Op maandag 11 februari schrijven we weer
van 10.00 tot 12.00 uur in de Doopsgezinde
kerk,**

Paleisstraat 8.

**Deze keer gaan de brieven naar
Azerbeidzjan, Georgië en Honduras. In dit
laatste land worden leden van de
Hondurese Organisatie voor een
Rechtvaardige Samenleving (ASJ) bedreigd
vanwege hun werk voor de mensenrechten.**

Vooraf directeur Carlos

**Hernandes en projectleider Dina Meza
lopen gevaar. Op 4 december 2006 werd
ASJ-advocaat**

**Dionisio Diaz Garcia doodgeschoten. Drie
dagen na de moord ontvingen Hernandez
en andere ASJ-leden een doodsbedreiging.**

**Ook andere ASJ-leden worden steeds
bedreigd. De verantwoordelijken voor de
moord op Diaz zijn nog niet berecht.**

**Wij vragen in een brief de Hondurese
autoriteiten een onderzoek in te stellen
naar de intimidatie en dreigementen tegen
Hernandez, Meza en andere ASJ-leden en
om onderzoek te doen naar de moord op
Dionisio Diaz Garcia en de
verantwoordelijken te berechten. Er zijn
voorbeeldbrieven aanwezig.**

Eta Simon Thomas

Diversen

Promotie

**Op 12 december 2007 promoveerde Meine
Henk Klijnsma op een proefschrift getiteld:
'Om de democratie. De geschiedenis van de
Vrijzinnig –Democratische Bond (1901-
1946).'**

Meine Henk (geboren in 1959 in Oudehaske)
studeerde in Groningen geschiedenis en
bestuurswetenschappen. Hij is lid van de
Haagse Doopsgezinde Gemeente. Van 2002-
2006 was hij lid van de kerkenraad. Thans
maakt hij deel uit van de Raad van Toezicht
van de stichting Oldael. In de Oldaelbode van
4 december stelde hij zich voor aan de
bewoners en medewerkers van Oldeslo en de
Aelbrecht van Beijeren. Daar kan men lezen
dat hij naast zijn drukke werkzaamheden op
het ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties, van 1991 tot en met 1999
lid was van Provinciale Staten van Zuid-
Holland voor D66. Hij is getrouwd met Ali van
der Tempel en heeft twee zonen, Wessel en
Marten. Deze zonen zijn voor de lezers van
Kredo geen onbekenden want zij zitten beiden
in de redactie van DoReMini.

De promotieplechtigheid vond plaats in het
kerkgebouw van de Evangelisch Lutherse
Gemeente aan de Singel te Amsterdam.
Deze is gedurende de weekdays in gebruik
als aula van de Universiteit van Amsterdam
(U.v.A), een prachtige locatie. Groot, maar dat
was ook wel goed want er was veel
belangstelling. Van familie van de
promovendus, waaronder ook zijn ouders, van
collega's , van een aantal politici en uiteraard
van leden van de Haagse Doopsgezinde
Gemeente. De uitnodiging voor de promotie
was interessant. Op de achterkant stond een
afbeelding van een verkiezingsaffiche van de
VDB voor de kamerverkiezingen van 1922. Het

is de bedoeling dat deze affiche ook wordt afgedrukt bij dit artikel (helaas niet in kleur). Ik neem aan dat de lezers van Kredo in dit geval geen bezwaar hebben tegen 'politiek' in hun kerkblad.

Bij de U.v.A. is het -anders dan bij andere universiteiten - de gewoonte dat eerst de promovendus het woord krijgt. Keurig in rook hield Meine Henk zijn 'lekenpraatje'. Hieraan, aan de samenvatting die wij allen kregen uitgereikt in de aula, aan de op Google gevonden uitzending van een vraaggesprek met Meine Henk op 16 december voor OVT en aan de samenvatting achterop het meer dan 800 bladzijden tellende proefschrift, ontleen ik wat ik hier zeer summier schrijf over de inhoud er van.

De samenvatting begint met de constatering dat de Vrijzinnig Democratische Bond (VDB) in het Nederlandse collectieve geheugen een vage herinnering is geworden. Met het proefschrift wordt beoogd dit onscherpe beeld te verhelderden (voor sommige mensen is dat wel nodig, want toen ik laatst aan een generatiegenoot vertelde dat mijn ouders voor de oorlog op de VDB stemden, was de reactie dat die partij nooit bestaan had, dat ik de Vrijheidsbond zou bedoelen). Er was inderdaad ook een partij met die naam, maar die was meer 'rechts'. Er waren binnen het liberalisme verschillende stromingen. In 1901 werd de VDB opgericht. Centraal in het proefschrift staat de vraag in hoeverre de VDB als een exponent van een zelfstandige politieke stroming moet worden beschouwd. Het gaat vooral om de verhouding van de partij ten opzichte van enerzijds het liberalisme en anderzijds de sociaal-democratie. Gezegd kan worden dat zij zich onderscheidt door haar consequente aandacht voor de democratie. Belangrijke punten waren de invoering van algemeen kiesrecht, waaronder ook het kiesrecht voor vrouwen (Aletta

Jacobs was een actief lid van de partij) en het streven naar verregaande sociale wetgeving. Uitvoerig worden de lotgevallen van de partij in de periode 1901-1946 beschreven. In het bijzonder wordt aangegeven op welke punten de partij zich profileerde. Hoewel zij nooit meer dan 11 zetels kreeg, had zij toch een belangrijke inbreng. In het liberale minderheidskabinet Cort van der Linden (1913- 1918) zaten enige ministers van VDB huize. Voor het centrum-rechtse kabinet Colijn (1933-1937) leverde zij twee ministers op belangrijke posten. Marchant op Onderwijs (toen ik in 1935 naar de lagere school ging was net de spelling Marchant in-gevoerd) en Oud op Financiën. Ook aan het tweede kabinet-De Geer en de diverse 'Londense' kabinetten - Gerbrandy nam de VDB deel en wel in de persoon van Gerrit Bolkestein (de grootvader van Frits) die toen minister van Onderwijs was. In de oorlog ging de VDB als partij niet het verzet in, maar individuele partijleden waren er wel actief in. In het gijzelaarskamp Sint Michielsgestel speelden vrijzinnig-democraten o.a. Schermerhorn een belangrijke rol bij de voorbereiding van een op een doorbraak van de vooroorlogse verzuilde politieke verhoudingen gericht, nieuwe centrum-linkse eenheidsbeweging. Na de oorlog werd de VDB weer actief, maar onder invloed van de jongeren (de VDJO) koos zij voor samengaan met andere groeperingen in een nieuwe centrum-linkse partij: de Partij van de Arbeid. Niet alle vrijzinnig democraten voelden zich thuis in die partij. Onder leiding van Oud verliet een aantal van hen de PvdA om samen met de liberalen op te gaan in de VVD (ik maakte het van dichtbij mee : mijn vader bleef de PvdA trouw, mijn moeder stemde op Oud). Vrijzinnig-democraten bleven zoekende. Wellicht kan men zeggen dat D66 in de traditie van de VDB staat. In het proefschrift wordt uiteraard ook ingegaan op de vraag wie de aanhang van de VDB vormden. Op een kaartje van Nederland wordt aangegeven in welke delen van het land de kiezers van de VDB woonden die in 1933 op de VDB stemden. Dat is vooral in de overwegend vrijzinnig-protestantse delen van het land: de noordelijke provincies, de kop van Noord-Holland, het noorden van de Graafschap en de daaraan grenzende gemeenten in Overijssel. Ook in de omgeving van Den Haag werd op de VDB gestemd, zij het in mindere mate. Velen waren dus vrijzinnig-protestant en evenals de partij, voorstander van het openbaar onderwijs en een nationale omroep - de AVRO werd als zodanig beschouwd - al kozen zij ook wel voor de vrijzinnig-protestantse omroep, de V.P.R.O. De conclusie van de diepgaande studie is dat de VDB als een exponent van een zelfstandige politieke stroming moet worden beschouwd.

Het lekenpraatje van de promovendus wordt na een kwartier beëindigd door de binnenkomst van de promotiecommissie, voorafgegaan door de pedel. Nu is het tijd voor de verdediging van het proefschrift. De eerste opponent is niet een hoogleraar maar - van achter een microfoon in de zaal - Patrick van Schie, directeur van de Teldersstichting, die in 2005 in zijn proefschrift als zijn mening gaf, dat de VDB geen zelfstandige politieke stroming was. Na het antwoord van de promovendus, worden kritische vragen gesteld door leden van de promotiecommissie. In een promotiecommissie hebben hoogleraren van verschillende universiteiten zitting. In dit geval Maastricht, Nijmegen, Groningen en uiteraard Amsterdam. Het lijkt mij bijzonder moeilijk de vragen, die soms over een 'noot' gaan, te beantwoorden. Ik vond dat Meine Henk dat bijzonder knap deed. Na drie kwartier klonk midden in een vraag van één van de hoogleraren het gerinkel van de belletjes van de staf van de pedel, die de ondervraging beëindigde met: hora est. Hierna vertrok de commissie. Na korte tijd kwam zij terug en werd Meine Henk Klijnsma de doctorstitel verleend. Hierna volgden enkele toespraken met felicitaties. Tot slot was er een zo druk bezochte receptie dat niet iedereen in de gelegenheid was de doctor geluk te wensen. Het lukte mij wel hem te feliciteren, maar ik wil dat hierbij nogmaals, mede namens de Kredoredactie, doen.

Wya Schimmel-Bonder

Nog een nieuwjaarsdag

Donderdag 7 februari: Chinees nieuwjaar 2559 (Chun-Jie).

Een belangrijk feest voor de Chinezen. Op deze dag begint het jaar 2558 (volgens Confucius). Vietnamezen vieren het Chinees nieuwjaar onder de naam Tèt-feest.

Berend van der Veen

Oecumene

Avond Oecumenische werkgroep Benoordenhout

Woensdag 13 februari om 20.00 uur zal in verband met de 40dagentijd een avond worden gehouden over de vastenactie in Bangladesh.

Spreekster zal zijn mevrouw

Ambika Lucassen, werkzaam bij Vastenactie van Cordaid.

Cordaid is min of meer de RK tegenhanger van Kerk in Actie. De locatie van deze lezing is de Duinzichtkerk, van Hogenhoucklaan. Het belooft een interessante avond te worden. Een ieder is van harte welkom.

Tineke van Royen-Krol

Verslag gesprek doopsgezinden en Lutheranen

Een kleine 25 deelnemers uit de Doopsgezinde Gemeente en de Evangelisch-Lutherse Gemeente in Den Haag bespraken het geloof en de praktijk in de beide kerken met het doel elkaar beter te leren kennen.

Na een inleiding van ds. Erwin de Fouw van de Lutherse Gemeente werd op een flapover opgeschreven waar deelnemers aan dachten als ze het over het andere kerkgenootschap hadden.

Als onderwerpen kwamen bij doopsgezinden naar voren: moderniteit, geen vaste geloofsbelijdenis, volwassenendoop, pacifisme, lekenpredikers, meer keuzes, eenvoudige kerkgebouwen, gelijkwaardigheid, minder muziek, en een andere visie op het Heilig Avondmaal.

Bij lutheranen werd gedacht aan de contacten met christenen uit Wittenberg, een andere vorm van liturgie, de Lutherbijbel, de invloed van de staat (bijvoorbeeld bij de onderdrukking van de Boerenoorlog), de

zwaan als symbool, macht in de kerken, de waarde van rituelen en kinderdoop.

Er werd uitgebreid stilgestaan bij doop, belijdenis en Avondmaal. Lutheranen leggen meer nadruk op de genade van God. Dit komt ook tot uitdrukking in het denken over de Doop: je wordt door God gekozen, je kiest niet in eerste instantie zelf voor God. Je kunt de keus van God later beamen bij de belijdenis. Doopsgezinden verbinden de doop met de beaming van Gods keus, en laten de belijdenis vooraf gaan aan de doop.

Lutheranen geloven dat deelname aan het Avondmaal een tastbare verandering teweeg brengt. Bij doopsgezinden is het Avondmaal een teken van de verandering die al heeft plaatsgehad. De aanwezigheid van Christus wordt beleefd in de Avondmaalsvieringen van beide gemeente, zij het bij de lutheranen sterker in het teken van brood en wijn zelf.

Enkele lutheranen spraken waardering uit voor de doopsgezinde praktijk van de persoonlijke belijdenis. Door op te schrijven wat je zelf gelooft, is de noodzaak tot nadenken over het geloof groter. Voor lutheranen zijn de klassieke belijdenissen, waaronder de belijdenis van Augsburg, van groter belang, maar het blijkt dat het geloof daardoor niet minder bewust is.

Het is mogelijk dat er een vervolgesprek komt om verder in te gaan op bepaalde thema's die wegens tijdnood niet voldoende aan de orde kwamen.

ds. Lydia Penner

Paaskalender te koop

Een kalender voor persoonlijk gebruik als meditatie bij de veertigdagentijd - ook lijdentijd genoemd, de periode voor Pasen.

De kalender bestaat uit afbeeldingen van kunst uit de verschillende kerken, de Bijbellezingen voor de zondag en de drie dagen voor Pasen, een meditatie hierbij, verhalen over bijzondere plekken in Den Haag, kinderverhalen, gebeden, verwijzingen naar moderne liederen en interviews met bijzondere Hagenaars. Bij de Bijbellezingen wordt min of meer de klassieke leesrooster van de kerk gevolgd.

Commentaar en kritiek op de vorige kalender zijn verwerkt. Zo eindigt de kalender dit jaar niet bij Stille Zaterdag maar bij de Eerste Paasdag met het verhaal van het lege graf. Er doen ook meer kerken mee dan vorig jaar. De kalender is een initiatief van het convent van binnenstadspastores. Zij bieden de kalender ook op scholen in de binnenstad aan. De kalender is vóór Aswoensdag (6 februari) in de Doopsgezinde kerk beschikbaar. De prijs is €3,-.

ds. Lydia Penner

Personalia

Remonstrantse Gemeente

Aan de Remonstrantse Gemeente ontvielen door overlijden:

mevrouw C.T. Drooglever Fortuijn-van Berkum

mevrouw L.N. Rosenveldt-Velds

Vertrokken:

mevrouw R.J. Hoyer (Hilversum)

Doopsgezinde Gemeente

**Aan de Doopsgezinde Gemeente ontviel door overlijden:
mevrouw J. Roskam-Stenvers**

**Ingekomen als lid:
de heer J.C. Bloem (Apeldoorn)**

**Bedankt als lid:
de heer dr. H.A. Baert van Opstall**

Afwezigheid

Ds. R. Philipp zal afwezig zijn van 21 januari t/m 13 februari 2008.

Agenda Remonstrantse Gemeente

Algemeen

*** vr 1 feb 16.00-18.00 uur
Leiden, Lokhorstkerk: Debat 'God bespot? Een debat over blasfemie' tussen dr. Johan Goud en dr. Johan Hoek
* za 9 feb vanaf 10.00 uur Naarden-Bussum, Rem. Kerk: Jonge Remonstrantendag 'Jezus is ook van ons', o.a. debat tussen Andries Knevel (EO) en Johan Goud
* vr 15 feb vanaf 16.00 uur Delft, Rem. kerk: AdRem-debat 'Kerk en Staat', met prof.dr. Kees Schuyt**

Uytenbogaert

De voor ma 4 feb aangekondigde bijeenkomst 'Verlichting en verlossing (4)' wordt verschoven. Nader bericht volgt
* za 9 feb 10.30 uur Re-kerk: Passie en compassie in de muziek (5), drs. Jacobi
* ma 11 feb 20.00 uur Re-kerk: Consolatio artis (3), dr. Johan Goud
* di 12 feb 10.30 uur Re-kerk: Zenmeditatie o.l.v. ds. G. Duinker
* do 14 feb 14.00 uur Re-kerk: Meditatiekring o.l.v. ds. R. Philipp
* do 21 feb 20.00 uur Re-kerk: Bijbelkring over de passie (1), drs. Ros Esveld over Marcus
* ma 25 feb 20.00 uur Consolatio artis (4), dr. Johan Goud
* di 26 feb 10.30 uur Re-kerk: Zenmeditatie o.l.v. ds. G. Duinker
* wo 27 feb 20.00 uur Bijbelkring over de passie (2), dr. Johan Goud over Paulus

ds J.F. Goud

* di 5 feb 20.00 uur Gesprekskring 30-40, t.h.v. P. Vink, Torenmolen 12, Bleiswijk (tel. 010 5211410)
* do 7 feb 10.30 uur Gesprekskring ledencontact Voorburg-Leidschendam, t.h.v. I. van Saltbommel, Elzendreef 449, Voorburg (tel. 3863285)
* ma 11 feb 14.30 uur Middagkring Voorburg in de Mantel.
Thema: *Omvallende dogma's*, hfdst. 3
* wo 13 feb 20.15 uur Gesprekskring Benoordenhout II. Plaats en onderwerp worden nader bekend gemaakt

* di 19 feb 20.00 uur Valkenboskring t.h.v. Y. de Wit, Van Hogenhoutlaan 75 (tel. 3240323). Inl. door W. Vellekoop
* do 21 feb 20.15 uur Gesprekskring Den Haag Oost-Voorburg, t.h.v. S. Wouda, Kerkstraat 13, Voorburg (tel. 3875773). Inl. door P. den Hoed
* di 26 feb 20.15 uur Gesprekskring Benoordenhout I, t.h.v. R. Holst-de Witte, Frankenslag 177 (tel. 3502970). Inl. F. Huitema

ds R.F. Philipp

* do 14 feb 10.30 uur Re-kerk: Ochtendkring West. Onderwerp: *De Vreemdeling en de Bijbel* (pag. 1 t/m 21)
* do 21 feb 10.30 uur Re-kerk: Leeskring Kuitert (ook geschikt voor slechthorenden). Onderwerp: *De dood de baas* van Harry Kuitert (V)
* vr 29 feb 10.15 uur Re-kerk: Kring voor slechthorenden

mw M.L. van Royen-Krol

* di 5 feb 14.30 uur Re-kerk: Lees- en gesprekskring Den Haag West en Vogelwijk. Onderwerp: Drie bijzondere aspecten, blz. 36-44 uit *Judas, verrader of vriend?*

* ma 11 feb 10.00 uur Gesprekskring 2000, t.h.v. mw. L. Knol-de Graaf, L. Couperusplein 37, tel. 3657957. Onderwerp: Het beeld van Judas in het Johannes evangelie (hfdst. 4 uit *Judas, verrader of vriend?*)

Agenda Doopsgezinde Gemeente

ds L. Penner

* **vr 1 feb 10.30 uur t.h.v. W. Halbertsma, Ruychrocklaan 157, tel. 3246318, Bijbelkring Benoordenhout en Mariahoeve. Onderwerp: Wijsheid van Jezus Sirach**
* **wo 6 feb 20.00 uur Do-kerk: Bijbelkring algemeen. Onderwerp: Doperse thema's in de Bijbel: 'De rol van Jezus als woord van God'**
* **wo 20 feb 10.00 uur Re-kerk: Bijbelkring West. Onderwerp: Wijsheid van Jezus Sirach**
* **do 21 feb (onder voorbehoud) 19.30 uur, plaats n.n.b., Jongerenkring. Onderwerp: n.n.b**
* **wo 27 feb 20.00 uur Do-kerk: Oriëntatiecursus. Onderwerp: Doperse geschiedenis**

N.B. De kring Voorburg, Rijswijk en Delft gaat in februari naar de lezing van dr. Cees den Heyer in de Doopsgezinde kerk in Den Haag.

Nog af te spreken: gesprekskring Leidschendam.

De Jongerenkring komt in principe op de derde donderdag van de maand bijeen bij één van de leden thuis.

Agenda DoRe

* **wo 6 feb 14.00 uur Vrouwencontactkring t.h.v. Hanna Hegger, ds. M.L. Kinglaan 109, Rijswijk, tel. 3931449. Onderwerp: 'Bonsai'**

Rondom de zondag

Gast op de kansel

zondag 24 februari Re-kerk

Op zondag 24 februari gaat ds. Antje v.d.

Hoek voor in de Remonstrantse kerk.

Zij promoveerde in 1994 te Leiden.

Dissertatie 'Religie in ballingschap'. Werd

in 1997 proponent.

Was predikante in Dordrecht en sinds 2001

in Haarlem.

Collecten

Opbrengst collecten

Re-kerk en Hoeksteenkerk

De opbrengst van de tweede collecte van

het vierde kwartaal 2007 t.b.v. het

'Serengema

project' bedraagt € 1.544,80.

De opbrengst van de Kerstcollecten van 24

en 25 december 2007 t.b.v. 'De Nieuwe

Loot' bedraagt € 920,66.